

Inatsisartuni ilaasortaq Akitsinguaq Olsen, Siumut

§ 36 naapertorlugu apeqqummut nr. 2010-151 AKOL Nalunaq, akissuteqaat

25. juli 2010
Sagsnr. 2010-035007
Dok. Nr. 424875

Inatsisartut suleriaasianni § 36 imm. 1 naapertorlugu Inatsisartunut ilaasortaq Akitsinguaq Olsen (Siumut), Napasorsuup qooruani Nalunami kuultisiorfik pillugu imatut apeqquteqarpoq tunngavilersuutitaqartumik, taannalu matumuuna naalakkersuinikkut oqartussaaffimmik akisussaasumit akissuteqarfigineqassaaq.

Postboks 930
3900 Nuuk

Tlf. (+299) 34 68 00

Fax (+299) 32 43 02

E-mail: bmp@nanoq.gl

www.nanoq.gl

Naalakkersuisunut apeqquteqaat:

- Naalakkersuisut akuersissuteqarnikuuppat Nalunaq A/S-mi cyanid atorlugu sulianik ingerlatsinissamik, taamaassimappat, avatangiisinik uumasunik kiisalu innuttaasunik innarliisinnanerinik sunik kinguneqarsinnaava?
- Cyanid-imik atuinermi sinnikut siunertamut naapertuutinnigitsunik kinguneqartitsisoqalerfiussagaluarpas, mingutsissimasunik salinissamik sunik piumasaqaatinik suliaqartoqarpa?
- Paasissutissat suut tunngavigalugit Naalakkersuisut akuersissuteqartoqarsimappat akuersissutit suliarivaat, sunillu sunniuteqassava Nalunaq A/S-mi cyanid atorlugu sulianik ingerlatsinermik akuersissuteqartoqarsimanagera?
- Paasissutissanik siammarterinermermi qanoq Naalakkersuisut pilersaaruteqarpat, tamatumani akuersissutit aatsitassanut tunngasunik suliaqarfiusuni siunissami qaninnermi kujataanut attuumassuteqartut eqqarsaatigalugit?

Tunngavilersuut:

Nunatta kujataani maannarpiaq paasinarluartumik innuttaasut avatangiisinik mingutsitsinnaanerit pillugit oqallinnerit ingerlappaat, nunatsinni politikikkut aatsitassamik atuinissamik siunnerfeqariartulernissamik oqallinneq ingerlanneqartillugu nunamut innuttaasunullu kingunerisinnaasat pillugit oqallinnerit ingerlanneqarlutik. Minnerunngitsumik Nalunaq A/S-mi eqqaanilu innuttaasut maannarpiaq ersarissumik tusarusuppaat Naalakkersuisut sunik akuersissutinik ingerlatsinersut, ullumi siunissamilu qaninnermi Nalunaq A/S-mi suut qanorlu suliat avatangiisinut sunniuteqarsinnaaneri suullu ingerlanneqarnersut tusarusullugit.

Akissuteqaat:

- **Naalackersuisut akuersissuteqarnikuuppat Nalunaq A/S-mi cyanid atorlugu sulianik ingerlatsinissamik, taamaassimappat, avatangiisinik uumasunik kiisalu innuttaasunik innarliisinnaanerinik sunik kinguneqarsinnaava?**

Namminersorlutik Oqartussat 2009-imi oktobarimi Angel Mining (Gold) A/S-imit qinnuteqaat, piiaanissamut akuersissutip nr. 2003/05-ip Kalaallit Nunaata kujataani Napasorsuup qooruani nunami sumiiffimmut tunngasortaani, kuultimik siilvimillu piiaanissamut pilersaarutip aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§19 aamma 43 naapertorlugit akuersissuteqarfigineqarnissaanut tunngasoq tiguaa. Qinnuteqaat saffiugassap sinneruttup, saffiugassamut kuultimik piiaanerup 50-60 %-imit 90 % tikillugu annertusitinnissaa siunertaralugu, akuutissanik uumaatsunik (cyanid-imik atuineq) atuinikkut suliareqqittarnissaanut akuersissummut tunngavoq. Suliarinninnerup immikkoortua taanna immikkoortoq 6-imik (akuutissanik uumaatsunik atuinikkut suliareqqiineq) taagorneqarpoq. Naalackersuisut qinnuteqaat 2010-imi majip qaammataani akueraat.

Akuutissanik uumaatsunik atuinikkut suliareqqiisarnissamik akuersissuteqarnermut atallugu ingerlatseqatigiiffimmit VVM-imut misissuineq (Avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuineq) suliarineqarpoq. VVM-imut misissuineq avatangiisinut oqartussaasunut attuumassuteqartunut taamanikkut tusarniaassutigineqarpoq, tassani ilaallutik Danmarks Miljøundersøgelse (DMU), Avatangiisinut Aqutsisoqarfik aamma Pinngortitalerifik. DMU taamanikkut naliliivoq, nunap qaavani avatangiisitigut sunniinerit annikitsuinaasussaasut, VVM-imi inaarutaasumi nassiunneqartumi naammattumik nassuiarneqarpoq. Tamatuma saniatigut sumiiffimmi avatangiisinik alapernaarsuisoqartussaavoq.

Akuutissanik uumaatsunik atuinikkut suliareqqiisarnissamik akuersissuteqarnermut atallugu ingerlatseqatigiiffimmit VVM-imut misissuineq (Avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuineq) suliarineqarpoq. World Bank Group-ip Environmental-iminni, Health and Safety Guidelines for Mining-imi inassutigisaat The International Cyanide Management Code, suliffeqarfimmut nunani tamalaani suleriaatsit pitsaanerpaat malillugit cyanid-imik atuilluni kuultimik tunisassiornermi peqataasunut malittarisassiivoq. The International Cyanide Management Code, cyanid-imik atuilluni tunisassiornermut, tunisassiornermut aatsitassarsiorfimmu assartuinerimut, taassuma inissisimatinnissaanut atorneqarnissaanullu, sulisut isumannaassusaannut peqqissusaannullu, upalungaarsimanerimut, sungiusarnermut il.il. tunngavoq.

The International Cyanide Management Code-mi, cyanid-imik passussineqk aamma cyanid atorlugu kuultimik saffiugassamik suliarinninneq sammineqarpoq aammalu cyanid-imik atuinerimut atallugu ajornartorsiutaasunik aaqqissutissanik malittarisassiisoqarluni.

Suliarinninnerup ingerlanera imatut aaqqissuusaavoq:

Saffiugassaq qaqqamit qaartiterneqassaaq aammalu suliareqqiisarfirmut qaqqami qaarusuup iluani inissisimasumut assartorneqassalluni. Tassani saffiugassaq maskiinat aamma akuutissat uumaatsut atorlugit suliareqqinneqassalluni.

Saffiugassaq qaartitikkameersoq qajuusaasannorlugu sequtserneqassaaq, taannalu maskiinat atorlugit tulleriiaartumik immikkoortiterivimmi aatsitassanik oqitsunik oqimaatsunillu immikkoortiterisartumi suliarineqassaaq, tassani kuulti kaanngarsimasoq (oqimaatsoq aammalu ujaqqani nippusimasuunngitsoq) immikkoortiterneqassalluni. Suliarinninnerup ingerlanerata taannartaa oqimaassutsit malillugit immikkoortiterinermik taaneqartarpoq. Kuulti doré-nut salliligaasannorlugu aatsinneqartarpoq.

Kuultimik sequtseraluni akuaaneq pereerpat saffiugassaq sinneruttoq seqummaarisunngorlugu sequtserneqarsimasoq, akuutissat uumaatsut atorlugit kuultiliaralugu akuiarneqartussannorlugu nassiunneqassaaq. Suliarinninnerup taassuma ingerlanerani cyanid (natrium cyanid) atorneqartarpoq. Suliarinninnerup ingerlanera allartinnerani saffiugassat imerpalasumi cyanid-itaqartumi aatsinneqartarput aammalu aamarsuami aku-

liunneqassalluni naggataatigullu elektrodit innaallagiakkoortillugu kuultimik avissaartitsi-sartut ikiorsiullugit kuulti aatsitamit elektrodimit avissaartinneqassalluni.

Suliarinninnermit tassannga sinnikut (kuultitaqanngitsut) tankinit issingersitsiviusunit kuutsinneqassapput tankimut saliivissamut maqinneqassallutik. Tassani natrium metabisulfit akuliunneqassaaq. Akuutissap taassuma cyanidimit attaviit arortittarpai. Atortut tankinit saliivinnit peerneqartut cyanid-mik 0,2 ppm-imit (parts per million) annikinnerusumik akoqassapput.

Suliareqqiinnermit sinnikut qaarusummi ineeraasamut maqinneqassaaq, tassani akuutissat manngertut toqqorneqassallutik. Naqitsineq atorlugu immikkoortiterinnermit imeq sinneruttoq suliareqqiisarfiup saniani ineeraasamut maqinneqassaaq. Tassani taanna imemut qaarusummeersumut akuliunneqassaaq, taamaalilluni imeq qaarusummi imertut allatulli imerpalassuseqalissalluni. Imeq taanna suliareqqiisarfirmi atoqqinneqassaaq. Sinnikut tamarmik qaarusummiitinnarneqassaput, imeq ineeraasat erngup kuunneranit aqqusaarneqartut arlallit aammalu kuutsitsinnginnermi akuisa annertussusissaannut killissarititaasut naammassineqarsimanerinek qularnaarisuusussat imermik missiunermit atortut aqqusaareerneranni qaarusummit kuutsinneqartoq kisiat pinnagu. Cyanid-ip akuusup 0,2 ppm-imit annikinnerulersillugu ingerlatseqatigiiffiup imermik taassuminnga saliisarnissaa piumasaqaatigineqarpoq. Taamaaliornikkut annertuallaamik akoqartunik avatangiisinut ulorianaateqarsinnaasunik kuummut kuuttoqarsinnaannginnissaa qularnaarneqarpoq

Ingerlatseqatigiiffik peqquneqassaaq atortunik nammineerluni cyanid-imik uuttuisartunik ikkussuissasoq, taamaalilluni tailings toqqorsivinnut maqinneqartuni cyanid 0,2 ppm-imit annertunerulersimassagaluarpat ingerlaannartumik paasineqarsinnaassalluni. Cyanid 0,2 ppm-imit annertunerusoq uuttuinnermi paasineqassagaluarpat, tailings-ini cyanid akuusooq killissarititaasut eqquutsissinnaalernissaasa tungaanut cyanid-imik piuneerutsinissamut suliaqarneq ingerlanneqassaaq. Tailings cyanid-arlugit salinneqarnissaannut teknologii ilisimaneqartoq atorneqassaaq. Inco-proces-imik taaneqartartoq sulfit-imik akullugu aamma silaannarmik pullartaliortillugu cyanid toqunartuujunnaarsillugu piuneerutsinnissaanut atorneqassaaq taamaalilluni cyanid-imik akoqarnera literimut 0,2 ppm inorlugu annertussuseqalersillugu appartinneqassalluni.

Avatangiisinik alapernaarsuineq aamma matusinnermi iliuusissanik pilersaarummi ilaavoq. Alapernaarsuineq taamaattumik suliaqarnerit unitsinneqareernerini ingerlaannassaaq, taamaalilluni tamatuma kingorna mingutsitsisimasinnaaneq pinngitsortinniarneqassalluni.

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) naliliivoq Nalunami qaarusummi taassumalu eqqaani avatangiisini pissutsit pillugit najoqqutassani nassiuunneqartuni, avatangiisini nunap qaavaniittuni sunniinerit annikitsuinnaasussaasut, naammattumik nassuiarneqartoq.

Tamatuma saniatigut DMU naliliivoq, pujoralaap aqqusinermeersup aammalu qaarusuup sumiiffianeersup siaruartersinnaanerata aarlerinaateqarnera annertuumik annikillissusaasoq, pissutigalugu qaarusuup umiarsualiviullu akornanni angallannissaaq annikinnerungaatsiartussaammat.

DMU naliliivoq ingerlatseqatigiiffik cyanid-ip avatangiisinut kuutsinneqarsinnaanera pinngitsortinniarlugu naammattunik pilersaaruteqarlunilu suleriaasissaqartoq.

DMU-ip maluginiarsimavaa ingerlatseqatigiiffiup "The international management cyanide code" malinniaraa, tamannalu isumaqarpoq avatangiisinut sulinermilu avatangiisinut tunngatillugu nunani tamalaani pitsaassusissanut malittarisassat sukannersut malinneqartussaasut.

DMU naliliivoq erngup suliareqqiivimmeersup cyanid-imik annerpaamik 0,5 ppm-imik akoqarsinnaaneramik killissaliineq naammattoq, tamannalu isumaqarpoq akoqarnissaanut inassuteqaataasumit, tassalu 0,2 ppm-imit annertunerusumik piumasaqaateqartoq.

Taamatutaaq VVM-imut misissuineq Nunamut Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfimmut tusarniaassutigineqarsimavoq.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfiup, DMU-ip aamma Nunamut Namminermt, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfiup ataatsimeeqatigeereerneranni, aammalu kuutsitsinermt atatillugu piumasaqaatip Angel Mining-imut oqaloqatigiissutigineqareernerani, kuutsitsinissamut atatillugu piumasaqaatip 0,5 ppm-imiit 0,2 ppm-imut sukannernerulersinneqarnissaa qirnerneqarpoq.

Qinnuteqarnermi najoqqutassat tusarniaaffiusunut assigiinngitsunut tusarniaassutigalugit nassiunneqarsimapput. Tamatuma saniatigut najoqqutassat ilaatigut Namminersorlulik Oqartussat nittartagaatigoortillugit tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarsimapput. Tusarniaanermut akissuteqaatit avatangiisinut tunngasortai, kiisalu Kommune Kujalermiit tusarniaanermut akissuteqaat, taamatutaaq Naalakkersuisut qinnuteqaammik nalilersuineranni ilaatinneqarput.

Taamaattumik matuma siuliani nassiuaanermt takuneqarsinnaasut avatangiisinut sunniutaasussat annikitsuinnaasussaapput. Kuutsitsisoortoqassagaluarpat kuutsitsinermt tunngatillugu piumasaqaatit sukannernerulerat pissutigalugu, taamaattoqarnera avatangiisinut navianartorsioirtisinninnissaat qularnaarneqareerpoq.

- **Cyanid-imik atuinermi sinnikut siunertamut naapertuutinngitsunik kinguneqartitsisoqalerfiussagaluarpat, mingutsissimasamik salinissamik sunik piumasaqaatinik suliaqartoqarpa?**

Cyanid-imik naleqqutinngitsumik kuutsitsisoqarneranik, soorlu cyanid-ip assartorneqarneranut atatillugu ajutoornikkut, upalungaarsimanermut pilersaarutit assigiinngitsut suleriaasissallu qulakkeertussaavaat, naleqquttumik salinerit ingerlanneqassasut.

Ataavartussamik piaanissamut akuersissummik tunniussinissamut piumasaqaataavoq ingerlatseqatigiiffiup isumannaallisaanissamut peqqinnissamullu pilersaarut kiisalu upalungaarsimanissamut pilersaarut atorlugu sulisut avatangiisillu isumannaassagai. Ingerlatseqatigiiffiup isumannaallisaanermut, peqqinnissamut aammalu upalungaarsimanissamut pilersaarutai Sulinermt nakkutilliisoqarfimmut tusarniaassutigineqarsimapput, aammalu Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfiup Sulinermt nakkutilliisoqarfik suleqatigalugu qaarusummi sulinermt avatangiisit ingerlaavartumik nakkutilliivigissussaavai.

Upalungaarsimanissamut pilersaarut aallaaviatigut qaarusummi upalungaarsimanissamik ataavartumik suliaqarnermi atorneqassaaq. Sukkulluunniit nutarterneqartuaannarsimasumik upalungaarsimanissamut pilersaarummik peqassaaq, taannalu suliaqarnerup aaqqissuussaananeranut sulisoqarneranullu kiisalu sumiiffimmi pissusiviusunut naapertuutissaaq.

Akuersissuteqarnermi atugassarititaasussani ilaavoq aarlerinaateqarsinnaasut tamarmik tulleriaartumik nalilersorneqartassasut, tassani ilaallutik erngup qarsutsisinnaanerata ujaqqanillu sisoortoqarsinnaanerata kuutsisisoorsinnaanerullu aarlerinaateqarneri. Aarlerinaateqartumik paasisaqaraanni aammalu taanna ilungersunartuusoq nalileraanni suliniutissanik suleriaasissanillu suliaqartoqassaaq, tassani siunertarineqassalluni pisut isumannaallisaanermut peqqinnissamullu ulorianaateqartut pinngitsootinnissaat.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfiup isumannaallisaanermut, peqqinnissamut kiisalu upalungaarsimanissamut pilersaarut pingasoqiusaq Angel Mining (Gold) A/S-imit tiguaa. Pingasut immikkoortut taakkua tassaapput:

- "Health and Safety Management Plan".
"Health and Safety Management Plan" tassaavoq suliffeqarfimmi isumannaallisaanissaq peqqinnissarlu aqutsisut suliaqarnikkut qanoq aaqqissuuniarneraat pillugu pilersaarut,

tassani ilaallutik aqutsisut sulisullu atuuffii, kiisalu isumannaallisaanermut peqqinnissamullu pilersaarutit qaqugukkut aammalu qanoq nutarterneqartassanersut.

- "Health and Safety Management Plan Procedures".

"Health and Safety Management Plan Procedures" tassaavoq ajornartorsiorfiusinnaasut pingaarutillit suliaqarnikkut misissorneqarneri, soorlu nipiliorneq, pujoralaat, qaartiterineq ilaalu ilanngullugit. Pilersaarut tamatuma saniatigut isumannaallisaanermut peqqinnissamullu aarlerinartorsionerit suliaqarnikkut sulinermi periaatsit, illersuinissamut iliuseqarnerit ilaalu ilanngullugit atorlugit qanoq annikillisinneqarsinnaanersut pillugu imaqarpoq.

- "Health and Safety Emergency Response plan".

"Health and Safety Emergency Response Plan" tassaavoq upalungaarsimanissamut pilersaarut sukumiisumik ajutoorsinnaanerit tassanngaannartumillu pisoqariataarsinnaanera qanoq iliuseqarfigineqassanersoq pillugit sukumiisumik nassuiaasoq. Upalungaarsimanissamut pilersaarummi aamma avatangiisinik mingutsitsinissaq ilaatinneqarpoq.

Ingerlatseqatigiiffiup isumannaallisaanermut, peqqinnissamut kiisalu upalungaarsimanissamut pilersaarutaata pitsaassusaa ullumikkut nunani tamalaani pitsaanerpaamik suleriaaseqarnissamut aalajangersakkanut sanilliunneqarsinnaavoq. Ingerlatseqatigiiffiup isumannaallisaanermut, peqqinnissamut kiisalu upalungaarsimanissamut pilersaarutai nunani tamalaani pitsaassuserititassat OHSAS 18001 malillugu ineriartortitaapput.

'The International Cyanide Management Code', World Bank Group-imit taakkua Environmental, Health and Safety Guidelines for Mining-iannit inassutigineqartoq, suliffeqarfinnut cyanid atorlugu kuultimik tunisassiornermik peqataasunut, nunani tamalaani suleriaatsit pitsaanerpaat malillugit malittarisassanik aalajangersaasarpoq. The International Management Code, cyanid-mik tunisassiornermut, tunisassiornermit aatsitassarsiorfimmut assartuussinermut, taassuma toqqorsimatinneranut atorneqarneranullu, sulisut isumannaallisaavigineqarnerannut peqqinnissaannullu, upalungaarsimanermut, sungiusernermut/pikkorissarnermut samminnippoq.

'The International Cyanide Management Code' cyanid-mik passussinermut kuultimillu saffiugassamik cyanid atorlugu suliarinninnermut tunngatillugu taamaallaat samminnippoq, aammalu cyanid atorneranut atatillugu ajornartorsiuutinik aaqqiissutissanik taamaallaat malittarisassiorarluni.

Taamaattumik suleriaasissani taakkunani aammalu upalungaarsimanissamut pilersaarummi allassimavoq, naleqqutinngitsumik kuutsitsinermik assigisaanilluunniit pisoqalisagalarpat ingerlatseqatigiiffik qanoq iliuseqassanersoq. Tamatuma saniatigut Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik aamma Sulinermut nakkutilliisoqarfik ingerlaavartumik kuultisiorfimi nakkutilliinermik ingerlatsipput, tassani ilaatigut cyanid-ip assartorneqarnera inissisimatinneqarneralu alapernaarsorneqarluni. Naapertuutinngitsumik pisut nalunaarsorneqartarput aammalu oqartussaasut ingerlatseqatigiiffimmut suleriaatsiminnik sukanneruleritseqqusisinnaanerat aammalu pissutsinik naleqqutinngitsutut nalilerneqartunik sukaterinissamik peqqusisinnaanerat periarfissaqarfigineqarpoq.

- **Paasissutissat suut tunngavigalugit Naalackersuisut akuersissuteqartoqarsimappat akuersissutit suliarivaat, sunillu sunniuteqassava Nalunaq A/S-mi cyanid atorlugu sulianik ingerlatsinermik akuersissuteqartoqarsimanagera?**

Naalackersuisut akuersissuteqarnissaat sioqqullugu ingerlatseqatigiiffik imminut akilersinnaassusermik misissuisimavoq, taassuma ilaatigut imaralugit VVM-imut misissuineq aamma VSB-imut misissuineq. Tamatuma saniatigut ingerlatseqatigiiffik piiaanissamut pilersaarutininik, isumannaallisaanermut pilersaarutininik, aningaasaqarnikkut naatsorsukkanik il.il. nassiussivoq, taakkualu tamarmik qinnuteqaammut najoqqutassani ataatsi-

moortuni ilaapput. Allakkiat tamarmik Naalakkersuisut naliliinissamut tunngavissaannut ilaatinneqarput, taamaattumillu Naalakkersuisut sapinngisaq tamaat kinaassusersiungitsumik nalilersuinissaminnut tunngavissaqarnissaat siunertaralugu suliarineqarlutik.

VVM-imut misissuineq avatangiisinut oqartussaasunut attuumassuteqartunut tusarniaassutigineqareerput, ilanngullugu Danmarks Miljøundersøgelser (DMU), Avatangiisinut Aqutsisoqarfik aamma Pinngortitaleriffik. DMU, tassaasoq Århus Universitet-ip ataanii ilisimatusarnermut sullissivisoq arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsoq naliivoq, Nalunami qaaruummi taassumalu eqqaani avatangiisinut pissutsinut tunngatillugu najoqutassani nassiunneqartuni, nunap qaavani avatangiisinut sunniutaasussat anikitsuinnaassasut, naammattumik nassuiarneqartoq.

Qinnuteqaammut najoqutassat nunani tamalaani suleriaatsit pitsaanerpaat aallaavigalugit nalilersorneqarput, taamatuttaarlu aamma qinnuteqaammut najoqutassanik nalilersuinissamut tunngavissatut piumasagaateqarnermi, nunani tamalaani malitassat pitsaanerpaat aallaavigineqarput.

- **Paasissutissanik siammarterinermi qanoq Naalakkersuisut pilersaaruteqarpat, tamatumani akuersissutit aatsitassanut tunngasunik suliaqarfiusuni siunissami qaninnermi kujataanut attuumassuteqartut eqqarsaatigalugit?**

Aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi § 75 imm. 1-imi allassimavoq, VVM-imut nassuiaammik (Avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuineq) tunniussinissaq pillugu paasissutissiineq Naalakkersuisut nittartagaanni imaluunniit allatut naleqquttumik tamanut ammasumik nalunaarutigineqassasoq. Taamatuttaaq § 77 imm. 4-imi allassimavoq, VSB-mut nassuiaammik (Inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik nalilersuineq) tunniussinissaq pillugu paasissutissiineq Naalakkersuisut nittartagaanni imaluunniit allatut naleqquttumik tamanut ammasumik nalunaarutigineqassasoq.

Taamaalilluni inatsimmi piumasagaatitut allassimavoq, avatangiisinut tunngatillugu nalilersuinerit aammalu inuiaqatigiinnut tunngatillugu nalilersuinerit, akuersissuteqartoqannginnerani tamanut saqqummiunneqartassasut. Nassuiaatit taakkuarpiaat ilaatigut Namminersorlutik Oqartussat nittartagaatigut minnerpaamik sapaatit akunnerini arfinilinni tamanut ammasumik tusarniaassutigineqarput. Tamatuma saniatigut qinnuteqaammut najoqutassat tusarniaaffigineqartunut assigiinngitsunut nassiussuunneqarput, ilaallutik Avatangiisinut Aqutsisoqarfik, Pinngortitaleriffik, Danmarks Miljøundersøgelser, kommunit attuumassuteqartut oqartussaasullu attuumassuteqartut allatr.

Taamaattumik piaanissamut qinnuteqaatinik suliarinninnissamut atatillugu tusarniaanermut periaatsit annertuut ilaatinneqartarput. Tamatuma saniatigut Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik sumiiffinni qanittuniittuni paasissutissiilluni ataatsimiititsinerni tamanna pisariaqartillugu peqataasarpoq. Ingerlatseqatigiiffik Nalunami kuultisiorfimmik ingerlatsisusooq, taamatuttaaq Nanortalimmi, Qaqortumi aamma Narsami qaarusuup ammaqinneqarnissaanut atatillugu innuttaasunik ataatsimiititsisarsimavoq.

Naalakkersuisut siunertaraat maannakkutut annertussusilimmik tusarniaasarnerit aammalu paasissutissiilluni ataatsimiititsisarnerit ingerlaannassasut, taakkua aqputigalugit innuttaasut sumiiffinni qanittuniittuni ingerlatassat pillugit pitsaanerpaamik paasissutissiivigineqarnissaat isumannaarneqassalluni.

Aatsitassarsiorluni ingerlatassanut inuiaqatigiinnut annertuumik sunniussatut naatsorsuutigineqartunut, aatsitassanut ikummatissanullu inatsimmi §§ 18 aamma 76-78 najoqutaralugit, Inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik nalilersuineq (VSB) suliarineqassaaq. Tassunga atatillugu pisinnaatitsissummik pigisaqartoq aatsitassarsiorluni suliaqarfissamut tunngatillugu inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaquta-

sumik sunniutaasussanik nalilersuineramik suliaqassaaq. Nalilersuineq Naalakkersuisut, Kommune Kujallip aamma Angel Mining (Gold) A/S-ip akornanni suleqatigiinnissamut isumaqatigiisummut *Impact Benefit Agreement*-imik taagorneqartumut tunngavigineqassaaq. Tassani sulisussanik nunaqavissunik atorfinitsitsinissamut, suliffeqarfinit kalaallinit pigineqartunit sullissinernik pisinissamut, ilinniartitaanermi suliniutissanut allanullu tunngatillugu taakkualu annertussusissaannut, ingerlatseqatigiiffiup, kommunip aamma Naalakkersuisut pisussaaffii isumaqatigiissutigineqassapput.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik qinnuteqaammi najoqqutassatut saqqummiunneqartuni naliliisimavoq, aatsitassarsiorfiup ukiuni tallimani ingerlanneqareersimamera eqqarsaatigalugu, killilimmik VSB-imik suliaqarnissaq naammassasoq naapertuutissallunilu. Soqutigisaqartut, tassani ilaalluni Kommune Kujalleq, peqataatinneqarnissaat VSB-mut nalunaarusiamik suliaqarnerup nalaani pingaarnertut eqqarsaatigineqarpoq. Taamaalilluni ingerlatseqatigiiffik arlalinnik innutaasunik ataatsimiititsinernik il.il. ingerlataqarsimavoq.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfik ingerlatseqatigiiffimmit VSB-imik tigusaqarpoq. Taannalu soqutigisaqartunut tusarniaassutigalugu nassiussuunneqarpoq, www.nanoq.qi-ip tusarniaanermut immikkoortuani immiunneqarluni aammalu nuna tamakkerlugu aviisini allagarsiissutigineqarluni.

Ingerlatseqatigiiffiup inuiaqatigiit nassuiaatiginerani pissutsit taamanikkut tunisassiornerup aallartinnissaa sioqqullugu qanoq issimanerat aammalu ukiut tallimat missaanni aatsitassarsiorfimmik ingerlatsereernerup kingorna pissutsit nassuiaatigai. Inuiaqatigiit nassuiaatigineranni, annertunerpaatigut Naatsorsueqqissaartarfiup nalunaarsugai tunngavigalugit, nunami namminerimi najukkamilu inuttussuseq aamma inuiaqatigiit aningaasagarnerat nassuiarneqarput.

Tamatuma saniatigut ingerlatseqatigiiffiup nassuiarpaa soqutigisaqartut peqataatinneqarnerat qanoq ingerlanneqarsimanersoq aamma kuultisiorfik qanoq najukkami inuiaqatigiinnut pitsaasumik sunniuteqarnissaa naatsorsuutigineqarnersoq.

- Aatsitassarsiorfimmi toqqaannartumik sulisorineqartut: katillugit 80-it, atuuffiit 60-it, taakkunannga 45-it missaanniittut nunaqavissunik inuttalerneqarnissaat naatsorsuutigineqarluni
- Toqqaannangitsumik suliffissat tassaasut aatsitassarsiorfimmut pilersuinerit: Suliffissat 12-it missaanniittut (1,276-imik amerlisitsisussatut sunniunnera nunaqavissunik sulisoqarnissamik naatsorsuuteqarneq tunngavigalugu naatsorsorneqarpoq, imaangitsoq aatsitassarsiorfimmi sulisut tamaasa tunngavigineqartut)
- Sulisut aningaasanik atuinerannut atatillugu inuiaqatigiinni kaaviiartitat anner-tusineri aallaavigalugit suliffissat nutaat: inuit 4-6.

Ingerlatseqatigiiffik naliliivoq, suliffissani neqeroorutigisaminni piginnaasaqarnissanut piumasaaqataasut ilai, suliffissuit allat aqutigalugit innuttaasunit nunaqavissunit piginnaasaqarfingineqareersut.

Ingerlatseqatigiiffiup Aatsitassarsiornermut Entreprenørinullu ilinniarfik attaveqatigivaa. Aatsitassarsiornermut Entreprenørinullu ilinniarfimmu siunnersuinissaq ikiunnis-sarlu neqeroorutigisimavaa aammalu atuarfimmu maskiinamik tunniussaqaqsimalluni.

Ingerlatseqatigiiffik Inuilimut attaveqarsimavoq, tassani siunertaalluni Inuilimi ilinniartut kuultisiorfiup igaffiani sungiusarnissamut periarfissinneqarnissaat.

Ingerlatseqatigiiffiup Benefit and Impact Plan suliarisimavaa, tassani nunaqavissunik sulisussarsiornissaq, ilinniartitaanernut pilersaarusiornissaq, suliffeqarfinnik kalaallinik pigineqartunik peqataatitsinissaq aamma soqutigisaqartunik/najukkami innuttaasunik peqataatitsinissaq pillugu suliniutissat qulakkeerneqassallutik.

Kommunip, Angel Mining (Gold) A/S-ip aamma Namminersorlutik Oqartussat akornanni suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut isumaqatiginninniutigineqaleruttorpoq.

Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaarfik tusarniaanermut akissuteqaatinik arlalinnik tigusaqarpoq, taakkualu Angel Mining (Gold) A/S-ip nalunaarusiami ilanngutissavai. SIK-mit tusarniaanermut akissuteqaat tiguneqarpoq. Ataatsimut isigalugu taassuma sulinermi pissutsit ilaalu ilanngullugit naammagisimaarpai. SIK-ip naatsorsuutigaa ingerlatseqatigiiffik SIK-mut isumaqatigiissuteqarniarluni isumaqatiginninniassasoq.

Innuttaasut attuumassutillit tamamik sapinngisamik annertunerpaamik ingerlaavartumik paasissutissineqartarnissaat Naalakkersuisut pingaartippaat, pingaartumillu suliassanut siunissaq ungasinnerusooq isigalugu inuiaqatigiinnut najukkamiittunut imaluunniit nuna tamakkerlugu isigalugu annertuumik pingaaruteqalersinnaasunut tunngatillugu. Naalakkersuisuni suleqatigiinnissamut isumaqatigiissummi allassimavoq, suliassaqaarfinni inuiaqatigiinnut taamatut pingaaruteqartigisuni aalajangiisoqannginnerani innuttaasut peqataatinneqartassasut Naalakkersuisut siunnerfigigaat.

Pingaartumik sammisamut soorlu uranitit ittumut tassungalu atassuteqarsinnaasumut Kalaallit Nunaata kujataani misissuilluni ingerlatanut tunngatillugu, Naalakkersuisut 2010-imi upernaakkut suliassaqaarfimmi periusissaq akuersissuteqarfigaat, taassuma kingunerisaanik ilaatigut ilisimatusarnermut sullissiviit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut soorlu GEUS, DMU aamma Risø, tamanut saqqummiunneqartussanik saqqummersitassanik paasiuminartunik suliqaartinneqassasut.

Saqqummersinneqartussami aggustimi naammassisussami, pinngoqqaatinut qinngornernik ulorianartunik akulinnut tunngatillugu, ilanngullugu uran, misissuinissap piiaanisallu akuerineqarnerani, ilaatigut isumannaallisaanermut, peqqinnissamut avatangiisinullu tunngasortai ersersinneqassapput.

2010-imi aggustip naalernerani TV-ikkut aallakaatitassiaq naammassineqassaaq, tassani immikkut ilisimasallit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsut Kalaallit Nunaanni uranisiornermik ingerlataqarnerup kingunerisassaannik paasissutissiissallutik. Aallakaatitassiaq aamma akerliusunit tapersersuisunillu isummersuutunik imaqartinneqassaaq.

2010-imi septembarip aallartinnerani Canadami uranisiorluni ingerlatat malittarisasiunneqarnerannut tunngatillugu paasisassarsiorluni angalasoqassaaq. Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu naalakkersuisoqarfiup saniatigut peqataassapput Inuussutissarsiornermut ataatsimiititaliami aamma Eqqissimatitsinermit Avatangiisinullu ataatsimiititaliami ilaasortat kiisalu Kommune Kujallermit aallartitat.

Angalanermi pingaarnertut sammineqartussani ilaatigut ilaapput uranisiorluni misissuinermit piiaanermullu atatillugu maleruagassiorneq nakkutilliissutillu, ilanngullugit Canadami naalagaaffimmi oqartussanik kiisalu naalagaaffiup ilaani nunap immikkoortuini oqartussaasunik ataatsimeeqateqarnerit; soqutigisaqatigiinnik assigiinngitsunik ataatsimeeqateqarnerit kiisalu uranisiorfimmu takusaaneq.

Misissuinernek suliassanut annertuunut tunngatillugu suliassanik annertunerusunik aallartitsinissaq sioqqulugu innuttaasunut paasissutissiisarneq annertunerussasoq, Naalakkersuisut tungaanniit ataatsimut isigalugu piunasaqaataavoq. Ilaatigut Qeqertarsuup kitaata imartaani qillerinissanut akuersissummik Cairn Energy-ip qinnuteqarneranut atatillugu Nuummiit Uummanaq angullugu soqutigisaqartunik innuttaasunillu arlarlissuarinik ataatsimiititsisoqarsimavoq. Ataatsimiititsineranut taakkununga atasumik atuagassiat arlarlissuit saqqummersinneqarput suliassaq pillugu pisortatigoornerusumik tunngaviusunik attuumassuteqartunillu paasissutissiisunik. Taamatuttaaq TV-ikkut aalakaatitassiaq suliarineqarpoq, taanna takorlooruminarnerusumik suliassap annertussusaata takutitassarineratigut annertunerusumik paasisimasaqarnerulersitseqataalluni.

Naalackersuisut suliniutit paasissutissanik pitsanngorsaasut nutarsaasullu aammalu aatsitassarsiornermik ingerlatanut maannakkut ingerlasunut siunissamilu pisussanut atatillugu periaaserineqartut ingerlaavartumik nalilersoqqittarpaat, taamaaliornermikkut ingerlatseqatigiiffiup najukkamilu innuttaasut akornanni pitsaanerpaamik suleqatigiinnissaq anguniarneqarluni.

Neriuppunga matumuuna apeqqustitit naammaginantumik akissuteqarfigisimassallugit.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta

Ove Karl Berthelsen

Inuussutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalackersuisoq